

Prologus

lucis illam omnis populus diebus se-
preem. In omni autē spacio vite eius
nō fuit qui turbaret israel. et post mor-
tem eius annis multis. Dies autē vi-
ctorie huius festiuitatis ab hebreis in
numero sanctorū dierū accipitur et coli-
tur a iudeis ex illo tpe vsq; i pñtez diē.
Explicet liber Iudith.

Incipit prologus in librum hester.

Librum hester varijs trans-
latoribus constat esse vicia-
tum quem ego de arcinīs he-
breorum reuelans verbum
e verbo expressius transtuli. Quē librum
editio vulgata lacinosus hincinde ver-
borum funibus trahit. addēs ea que ex
tempore dici poterant et audiri sicut so-
litum est scolaribus disciplinis sumpto
thematē excogitare quibus verbis vri
potuit qui iniuriam passus est vel ille q̄
iniuriam fecit. Nos autem o paula et
eustochium quoniam et bibliothecas he-
breorum studuistis intrare et interpre-
tatum certamina comprobastis: tenen-
tes hester hebraicum librum per singu-
la verba nostram translationem aspici-
te: vt possitis agnoscere me. nihil etiā
augmentasse addendo sed fideli testi-
monio simpliciter sicut in hebreo habe-
tur historiam hebraicam latine lingue
tradidisse. Nec affectamus laudes ho-
minum nec vituperationis expauesci-
mus: deo enī placere curātes minas ho-
minū penitus nō timemus. qm̄ deus
dissipat ossa eorū q̄ hominibus placere desi-
derāt. et s̄m aplm̄ q̄ eiusmodi sunt ser-
ui christi esse nō possunt. Rursum in li-
bro hester alphabetus ex minio vsq; ad
theta lēam fecimus diuersis in locis:
volentes. s. septuaginta interpretū or-
dinem p̄ hoc insinuari studioso lectori.
Nos enim iuxta morem hebraicum or-
dinem prosequi etiā in septuaginta e-
ditione malimus.

Explicet prologus. Incipit lib hester: Ca. I.

In diebus as-
sueri qui regnavit ab in-
dia vsq; ethiopiā sup cen-
tū vigintiseptē puincias
qm̄ sedit i solio regni sui: susa ciuitas re-
gni eius exordiu fuit. Tertio igit anno
imperij sui fecerat grande cōuiuū cum
ctis principibus et pueris suis fortissi-
mis persarum et medorum inclytis et
prefectis puinciarum coram se: vt ostē-
deret diuitias glorie regni sui ac magni-
tudinem atq; iactantiam potentie sue
multo tempore: centū videlicet et octo
ginta diebus. Cūq; impleretur dies
conuiuij inuitauit omnem populum q̄
inuentus est in susa a maximo vsq; ad
minimum. et iussit septem diebus cō-
uiuium preparari in vestibulo horti et
nemoris quod regio cultu et manu cō-
situm erat. Et pendebant ex omni pte
tentoria aerei coloris et carbasini ac hya-
cinctini: sustentata funibus byssinis at-
q; purpureis qui eburneis circulis in-
serti erant et columnis marmoreis sul-
tiebantur. Lectuli quoq; aurei et argē-
tei super pauimentum smaragdino et
pario stratum lapide dispositi erant:
quod mira varietate pictura decorabat.
Bibebant autem qui inuitati erant. au-
reis poculis ei alijs atq; alijs vasis ei-
bi inferebantur. Vinum quoq; vt ma-
gnificētia regia dignum erat abundās
et precipuum ponebatur. Nec erat qui
nolentes cogeret ad bibendum sed si-
cut rex statuerat preponēs mensis sin-
gulos de principibus suis vt sumeret
vnusquisq; quod vellet. Casthi quoq;
regina fecit conuiuium seminarum in
palatio vbi rex asuerus manere cōsue-
uerat. Itaq; die septimo cum rex esset
hilarior et post nimiam potionem inca-
luisset inero: precepit maumam et ba-
gatha et arlona et bagatha et abgatha
et carath et charchas septē eunuchis q̄
in cōspectu eius ministrabāt vt intro-
ducerēt reginā vashī corā rege posito
sup caput ei' diademate vt ostenderet

cunctis populis et principibus eius pulchritudine. **E**rat enim pulchra valde. **Q**ue renuit et ad regis imperium quod per eunuchos mandauerat venire contempsit. **U**nde iratus rex et nimio furore succensus interrogauit sapientes quod ex more regio semper ei adererat et illorum faciebat cuncta consilio scientium leges ac iura maiorum: erant autem primi et primi charseana et gethar et admatha et tharsis et mara et marsana et mamucha septem duces persarum atque medorum: qui videbant faciem regis et primi post eum residere soliti erant: cui sententie vasthi regina subiaceret que asueri regis imperium quod per eunuchos mandauerat facere nolisset. **R**esponditque mamucha audiens regem atque principes. **N**on solum regem legit regina vasthi: sed et omnes populos et principes qui sunt in cunctis puincijs regis asueri. **E**gredietur enim sermo regine ad omnes mulieres ut contemnatur viros suos et dicant. **R**ex asuerus iussit ut regina vasthi intraret ad eum et illa noluit: atque hoc exemplo omnes principum coniuges persarum atque medorum paruipendent imperia maritorum. **U**nde regis iusta est indignatio. **S**i tibi placet egrediatur edictum a facie tua et scribatur iuxta legem persarum atque medorum quam preteriri illicitum est ut nequaquam ultra vasthi ingrediatur ad regem: sed regnum illius altera quam melior est illa accipiat. **E**t hoc in omne quod latissimum est puinciarum tuarum diuulgetur imperium: et cuncte uxores tam maiorum quam minorum deferant maritis suis honorem. **P**lacuit consilium eius regi et principibus: fecitque iuxta consilium mamucha et misit epistolas ad vniuersas puincias regni suorum queque gens audire et legere poterat diuersis linguis et literis esse viros principes ac maiores in domibus suis et hoc per cunctos populos diuulgari.

His itaque gestis: postquam regis asueri indignatio defuerat: recordatus est vasthi que fecisset

vel que passa esset: dixeruntque pueri regis ac ministri eius. **Q**uerant regi puellas virgines ac speciose et mittantur qui considerent per vniuersas puincias puellas speciosas et virgines et adducant eas ad ciuitatem susan. et tradent in domum seminarum sub manu egei eunuchi qui est prepositus et custos mulierum regiarum et accipiant mundum mulierum et cetera ad usus necessaria. **E**t quecumque inter omnes oculos regis placuerit: ipsa regnet pro vasthi. **P**lacuit sermo regi: et ita ut suggesserant iussit fieri. **E**rat vir iudeus in susis ciuitate vocabulo mardocheus filius iair filij semai filij cis de stirpe gemini qui translatus fuerat de hierusalem eo tempore quo iechoniam rex iuda nabuchodonosor rex babilonis transfulerat qui fuit nutritus filie fratris sui de disse que altero nomine vocabatur hester et vtrumque parentem amiserat pulchra nimis et decora facie. **M**ortuusque patre eius ac matre. mardocheus sibi eam adoptauit in filiam. **C**umque periret regis imperium et iuxta mandatum illius multe pulchre virgines adducerentur susan et egeus traderetur eunuchus: hester quoque inter ceteras puellas ei tradita est: ut seruariet in numero seminarum. **Q**ue placuit ei et inuenit gratiam in conspectu illius. **E**t precepit eunuchus ut accederet mundum mulierum et traderet ei partes suas et septem puellas speciosissimas de domo regis et tam ipsas quam pedisequas eius ornaret atque coleret. **Q**ue noluit indicare ei populum et patriam suam. **M**ardocheus enim preceperat ei ut de hac re omnino reticeret: qui deambulabat quotidie ante vestibulum domus in qua electe virgines seruabantur: curam agens salutis hester et scire volens quid ei acciderit. **C**um autem venisset tempus singularium per ordinem puellarum ut intrarent ad regem: expletis omnibus que ad cultum mulierum pertinebant mensis duodecimum vertebat ita dumtaxat ut sex mensibus

Hester

oleo ungerentur myrtino et alijs sex q̄;
busdam pignētis et aromatibꝫ yterent̄
Ingrēdiētesq; ad regē: quicquid postu-
lassent ad ornātū ptinēs accipiebant et
vt eis placuerat cōposite: de triclinia se-
minarū ad regis cubiculū transiebant
Et que intrauerat vespere egrediebā
mane: atq; inde in secundas edes dedu-
cebant q̄ sub manu sasagaci eunuchi es-
rant qui cōcubinis regis p̄sidebat nec
habebat potesta: ē ad regē vltra redeun-
di nisi voluisset rex et eā venire iussisset
ex nomine. Euoluto autē tpe p̄ ordinez
instabat dies q̄ hester filia abiahil fra-
tris mardochei quā sibi adoptauerat ī
filia debet intrare ad regem. Que nō
quesiuit muliebrem cultū sed quecūq;
voluit egeus eunuchus custos virgi-
num: hęc ei ad ornātū dedit. Erat enim
formosa valde et incredibili pulcritudi-
ne: oīm oculis gratiosa et amabilis vi-
debat. Ducta est itaq; ad cubiculū re-
gis asueri mense decimo qui vocat̄ the-
beth septimo anno regni eius et adama-
uit eā rex plus q̄ oēs mulieres: habuit
q; gratiā et misericordiā corā eo sup oēs
mulieres. et posuit diadema regni in ca-
pite ei: fecitq; eā regnare ī loco vasthi
Et iussit cōiuiū p̄parari per magnifi-
cum cunctis principibꝫ et seruis suis p̄
cōiunctione et nuptijs hester. Et dedit
requē vniterhis puincijs: ac dona lar-
gitus est iuxta magnificentiā principa-
le. Cūq; et secundo querent̄ vir-
gines et cōgregarent̄: mardocheus ma-
nebat ad ianuā regis: necdū pdiderat
hester patriā et pplm suū iuxta mādatū
eius. Quicquid enī ille p̄cipiebat obser-
uabat hester et ita cuncta faciebat vt eo
tpe solita erat quo eā paruulū nutrie-
bat. Eo igitur tpe quo mardocheus ad
regis ianuam morabā irati sunt baba-
than et thares duo eunuchi regis q̄ ia-
nitores erāt et in primo palatij limine
residebant. voluerūtq; insurgere in re-
gem et occidere eū. Quod mardocheū
nō latuit. Statimq; nunciavit regine
hester et illa regi ex nomine mardochei

qui ad se rem tetulerat. Quēsiū est et
inuentum et appensus est vterq; eorū
in patibulo. Et iussit rex vt in libro me-
moriali scriberet̄: vt p̄ vita sua aliqd res-
pen saret ei. Mandatūq; est historijs et
annalibꝫ traditū corā rege. **III**

Post hęc rex asuerus exaltauit
aman filiū amadathi q̄ erat de
stirpe agag. et posuit solū eius
sup oēs principes q̄s habebat. Cuncti
q; serui regis qui in foribus palatij ver-
sabant̄ flectebant genua et adorabant
aman. Sic enī p̄ceperat eis imperator
Solutus mardocheus nō flectebat genu-
neq; adorabat eū. Cui dixerunt pueri
regis qui ad fores palatij residebant.
Cur p̄ter ceteros nō obseruas man-
datum regis. Cūq; hoc crebrius dice-
rent et ille nollet audire: nunciauerūt
aman scire cupientes vtrū p̄seueraret
in sententia. Dixerat enī eis se esse iu-
deum. Quod cum audiuisset aman et
experimento probasset q̄ mardocheus
non sibi flecteret genu nec se adoraret
iratus est valde et pro nihilo duxit in v-
num mardocheum mittere manus su-
as audierat enim q̄ esset gentis iudee.
magisq; voluit omnē iudeorum qui es-
sant in regno asueri perdere nationes.
Mense primo cuius vocabulum est ni-
san anno duodecimo regni asueri mis-
sa est fors in vrnā que hebraice dici-
tur phur coram Aman quo die et quo
mense gens iudeorum debet interfici.
et exiuit mensis duodecimus qui vo-
catur adar. Dixitq; amā asuero. Est po-
pulus per omnes prouincias regni tui
dispersus et a se mutuo separatus no-
uis vtens legibus et cerimonijs insu-
per et regis scita cōtemnens. Et opti-
me nosti q̄ non expediat regno tuo vt
insolescat per licentiam. Si tibi placet
decerne vt pereat. et decem milia talentorum
appendam arcarij gace tue.
Tulit ergo rex anulum quo utebatur
de manu sua: et dedit eum Aman filio
Amadathi de progenie Agag hosti iu-
deorum. Dixitq; ad eum.

Argentū qđ tu polliceris tuū sit: de po-
pulo age qđ tibi placet. Vocatiq; sunt
scribe regis mēse primo nisan tertiade-
cima die eiusdē mēsis. et scriptus est vt
iusserat aman ad oēs satrapas regis. 7
iudices primaz diuersarūq; gentiū: vt
q; gens legere poterat et audire p va-
rietate linguarū ex nomie regis asueri
et lre signate ipi? anulo misse sunt per
cursores regis ad vniuersas puincias
vt occiderent atq; telerēt oēs iudeos a
a puero vsq; ad senē. puulos 7 mulieres
vno die. hoc ē terciodecimo mēsis duo-
decimi qui vocat adar. et lona eoz diri-
perēt. **Sūma** autē epistolarū hec fuit:
vt oēs puincie scirent et pararēt se ad
pdictā diē. Festinabāt cursores q; missi
erāt regis imperiū explere. **Statimq;**
in susis pepedit edictū: rege et amā ce-
lebrāte cōiuiū. et cūctisq; iudeis q; in
vrbē erāt flentibus.

III

Que cum audisset mardocheus:
scidit vestimēta sua. et indutus
est sacco: spargēs cinerē capiti
et in platea medie ciuitat; voce magna
clamabat ostēdēs amaritudinē animi
sui: et hoc eiulatu vsq; ad fores palatij
gradiēs. **Nō** ei erat licitū indutū sacco
aulā regis intrare. **In** oibus q; puin-
cis oppidis ac locis ad q; crudele regis
dogma peruenerat. plactus ingens e-
rat apud iudeos ieiuniū. vlulatus 7 fle-
tus sacco et cinere multis p stratu vtē-
tib;. **Ingressē** autē sunt puelle hester et
eunuchi nunciauerūtq; ei. **Qđ** audiēs
consternata est. et vestē misit vt ablato
sacco indueret eā. **Quā** accipe noluit.
Accitoq; athach eunuchū quē rex mini-
strū ei dederat pcepit vt iret ad mardo-
cheum et disceret ab eo cur hoc faceret
Egressusq; athach iuit ad mardocheū:
et inuenit eū stantē i platea ciuitat; an-
ostij palatij. **Qui** indicauit ei oīa q; ac-
ciderāt quō amā pmisisset vt in thesau-
ros regis pro iudeozū nece in ferret ar-
gentū. exemplar q; edicti qđ pendebat
i susis dedit ei vt regine oñderet 7 mo-
neret eā vt intraret ad regē 7 tēp̄caret

eum p populo suo. **Regressus** athach
nūciauit hester oīa q; mardocheus dixe-
rat. **Que** respōdit ei et iussit vt diceret
mardocheo. **Dēs** serui regis et cūcte q;
sub ditione eius sunt nozūt puincie q;
siue vir siue mulier nō vocat? interius
atriū regis intrauerit: absq; vlla cūcta-
tōne statim interficiat. nisi forte rex au-
ream virgā ad eū tetēderit. p signo cle-
mentie. atq; ita possit viuere. **Ego** igi-
quō ad regez intrare potero. q; triginta
iam dieb; non sum vocata ad eū. **Qđ**
cū audisset mardocheus. rursus man-
dauit hester dicens. **Ne** putes q; aiā
tuā tm̄ liberēs: q; in domo regis es pe-
cūctis iudeis. **Si** enī nūc silueris per
aliā occasionē liberabunt iudei et tu et
domus patris tui pibitis. **Et** quis no-
uit vtrū id circo ad regnū ueneris: vt in
tali tpe parareris? **Rursusq;** hester h;
mardocheo verba mandauit. **Clade** et
cōgrega oēs iudeos quos in susis repe-
reris 7 orate p me. **Nō** comedetis 7 nō
bibetis trib; dieb; et tribus noctib;. et
ego cū ancillulis meis similiter ieiuna-
bo: et tūc ingrediar ad regē ptra legē fa-
ciēs nō vocata: tradēs q; me morti 7 pi-
culo. **Iuit** itaq; mardocheus 7 fecit oīa
que hester pceperat.

IV

De autē tertio induta est hester
regalib; vestimētis et stetit in
atrio dom? regie qđ erat interi-
us cōtra basilicā regis. **At** ille sedebat
sup solij suū in cōsistorio palatij cōtra
ostij domus. **Cūq;** vidisset hester re-
ginam stantē placuit oculis eius et ex-
tendit cōtra eam virgā aureā quā tene-
bat manu. **Que** accedens osculata est
summitatē virge eius: dixitq; ad eā rex
Quid vis hester regina? **Que** ē petitio
tua? **Et** si dimidiā partē regni petie-
ris dabit tibi. **At** illa rñdit. **Si** regi pla-
cet obsecro vt venias ad me hodie et a-
man tecū ad cōiuiū qđ parati. **Sta-
timq;** rex vocate inqt cito aman vt he-
ster obediāt volūtati. **Clenerūt** itaq; rex
et aman ad cōiuiū qđ eis regina pau-
erat. **Dixitq;** ei rex postq; vinum biberat

Hester

abundanter. **Q**uid petis ut detur tibi: et pro qua re postulās? **E**ciam si dimidiā pte regni mei petieris impetrabis. **C**ui rēdit hester. **P**etitio mea et pces sunt iste. **S**i inueni in cōspectu regis gratiā: si regi placet ut det mihi qd postulo et meā impleat petitiōz. **V**eniat rex et amā ad cōuiuū qd parauit eis et cras aperiat regi voluntatē meā. **E**gressus ē itaqz illo die amā i let^o et alacer. **C**ūqz vidisset mardocheū sedentem ante fores palatij et nō solū nō assurrexisse sibi sed nec motū quidem de loco sessionis sue indignatus est valde et dissimulata ira reuersus in domuz suā puocauit ad se amicos suos et cāres vxorē suā et exposuit illis magnitudinē diuitiarū suarū filiorūqz turbā et qzta eū gloria sup oēs pncipes et seruos suos rex eleuasset. **E**t post hec ait. **R**egina qz hester nullū aliū vocauit ad cōuiuū cū rege pter me: apud quā etiā cras cū rege pāsūsum. **E**t cū hec oīa habetā nihil me habere putōz. **I**u videro mardocheū iudeū sedētē ante fores regias. **R**esponderūtqz ei cāres vxor ei⁹ et ceteri amici. **I**ube parari excelsam trabē hntem altitudinis quinquaginta cubitos et die mane regi ut appendat sup eā mardocheus et sit i bis cū rege letus ad cōuiuū. **P**lacuitqz ei cōsiliū et iussit excelsaz ppara i crucem.

Detē illā duxit rex **VI**
Insonnem: iussitqz sibi afferri historiaz et annales priorū tporū. **Q**ue cum illo p̄sente legerent: uentuz est ad illū locū ubi scriptū erat quō nūciasset mardocheus in silas bagathan et thares eunuchoz: regū asuerū iugulare cupientū. **Q**d cū audisset rex ait. **Q**uid p hac fide honoris ac p̄mij mardocheus cōsecut⁹ est? **D**ixerūt ei serui illi⁹ ac ministri. **N**ihil oīno mercedis accepit. **S**tatiqz rex. qz est inqt in atrioz **A**man quippe interi⁹ atrij dom⁹ regie intrauerat ut suggereret regi: et iuberet mardocheum affigi patibulo qd ei fuerat pparatū. **R**espondeēt pueri. **A**mā stat i atrio. **D**ixitqz rex: ingrediat **C**ūqz

esset ingressus ait illi. **Q**uid debet fieri viro quē rex honorare desiderat? **C**ogitans autē in corde suo aman et reputaf qd nullū aliū rex nisi se vellet honorare: rēdit. **H**omo quē rex honorare cupit debet indui vestibz regijs. et imponi sup equū qd de sella regis est. et accipe regij diadema sup caput suū. et prim⁹ de regijs pncipibz ac tyrānis teneat equū eius et p plateā ciuitatis incedens clamet et dicat. **S**ic honorabit quemcūqz rex voluerit honorare. **D**ixitqz ei rex. **F**estina et sumpta stola et equo fac ut locutus es mardocheo iudeo qd sedet ante fores palatij. **C**ave ne quicqz de his q locutus es pretermittas. **T**ulit itaqz aman stolā et equū induitqz mardocheum in platea ciuitatis: et impositū eū precedebat atqz clamabat. **H**oc honore cōdignus est quemcūqz rex voluerit honorare. **R**euerusqz est mardocheus ad ianuam palatij et amā festinauit ire in domū suam lugens et operto capite: narravitqz cāres vxori sue et amicis oīa q enenissent sibi. **C**ui responderūt sapientes quos habebat in cōsilio et vxor ei⁹. **S**i de seie iudeoz est mardoche⁹ ante quē cadere cepisti. nō poteris ei resistere sed cades in cōspectu eius. **A**dhuc illis loquētibus uenerūt eunuchi regis et cito eū ad cōuiuū quod regina parauerat p̄gere cōpulerūt.

VII
Interuenit itaqz rex et aman ut biberent cū regina. **D**ixitqz ei rex etiā secūda die postqz uino incaluerat. **Q**ue est petitio tua hester ut det tibi et qd vis fieri? **E**ciam si dimidiāz pte regni mei petieris impetrabis. **A**d quē illa rēdit. **S**i inueni grāz in oculis tuis o rex et si placet dona mihi animaz meā p qua rogo pplm meū p quo obsecro. **T**raditi enī sumus ego et ppl⁹ meus ut oreremur iugulemur et peamus. **A**tqz utinā in seruos et famulas uendemur esz tolerabile malū et gemēs tacerem: nunc autez hostis noster est cuius credulitas redundat in regem. **R**espondēsqz rex asuerus ait. **Q**uis est iste

et cuius potentie vt hec audeat facere?
Dixitq; hester. Hostis et inimic⁹ nō pes-
simus iste est aman. **N**ō ille audiens
ilico obstupuit: vultū regis ac regie fer-
re nō sustinens. **R**ex autē irat⁹ surrexit
et de loco quuij intrauit in hortū arbori-
bus confitū. **A**man q̄ surrexit vt ro-
garet hester reginā p̄ aia sua: intellexit
enī a rege sibi paratū malū. **Q**ui cū re-
uertus esset de hortō nemorib; cōfīto et
intraisset quuij locū reperit amā sup-
lectū corruisse in q̄ iacebat hester et ait.
Etia reginā vult opprimere me p̄nte ī
domo mea. **N**ec dū verbū de ore regis
exierat et statī opuerit faciē ei⁹. **D**ixitq;
arboria vnus de eunuchis q̄ stabant in
ministerio regis. **E**n lignū qd̄ parauerat
mardocheo q̄ locutus est p̄ rege stat
in domo aman hñs altitudis quinquā-
ginta cubitos. **C**ui dixit rex. **A**ppendi-
te eū in eo. **S**uspensus est itaq; amā in
patibulo qd̄ parauerat mardocheo et re-
gis ira quieuit.

CXIII

De illa dedit rex asuerus hester
regine domū aman aduersarij
iudeoz. et mardoche⁹ ingressus
est ante faciē regis. **C**ōfessa est enī ei he-
ster qd̄ esset patruus su⁹. **T**ulitq; rex a-
nulū quē ab aman recipi iusserat et tra-
didit mardocheo. **H**ester autē cōstituit
mardocheū sup domū suā. **N**ec his con-
tenta p̄cidit ad pedes regis: fleuitq; et
locuta ad eū orauit vt malitiā amā aga-
gite et machinatōes ei⁹ pessimas q̄s ex-
cogitauerat p̄tra iudeos iuberet irritas
fieri. **A**t ille ex more sceptrū aureū p̄te-
dit manu q̄ signū clemētie mōstrabat.
Illaq; p̄surgēs stetit ante eū et ait. **S**i
placet regi et si inueni grāz in oculis ei⁹
et de p̄catōe mea nō ei videt esse p̄ria. ob-
secro vt nouis eplis veteres amā l̄te
infidiatoris et hostis iudeoz q̄b; eos in
cunctis regis puinctijs perire p̄ceperat
corrigat. quō enī potero sustinere nece;
et interfectōz populi mei. **R**ūditq; rex
asuerus hester regie et mardocheo iudeo
domū amā p̄cessi hester regine et ipm
iussi affigi cruci. qd̄ ausus ē manū mit-

tere in iudeos. **S**cribite ergo iudeis si-
cut vobis placet ex regis noie: signatef-
l̄ras anulo meo. **N**ec enī cōsuetudo es-
rat vt eplis q̄ ex regis noie mittebant
et illius anulo signate erāt nemo aude-
ret p̄radicere. **A**ccitisq; scribis et libra-
rijs regis. erat autē tps terci⁹ mēsis qui
appellat siban. vicesima et tercia illius
die scripte sunt eple vt mardoche⁹ vo-
luerat ad iudeos et ad p̄cipes. p̄curato-
resq; et iudices. q̄ centū viginti septe p̄-
uinctijs ab india vsq; et hiopiā p̄sidebāt
puincie atq; puincie p̄plo et populo iu-
sta linguas et l̄ras suas. et iudeis: put
legere poterāt et audire. **I**psaq; epistole
q̄ regis noie mittebant anulo illius ob-
signate sunt et misse p̄ veredarios q̄ p̄
oēs puincias discurrētes. vt eres l̄ras
nouis nūcijs p̄uenirēt. **Q**uibus impe-
rauit rex vt cōuenirent iudeos p̄ singu-
las ciuitates et in vnū p̄ciperēt p̄gre-
gari vt starent p̄ aiabus suis et omnes
inimicos suos cū cōiugib; ac liberis et
vniuersis domib; interficerēt atq; tele-
rent. **E**t cōstitutā ē p̄ oēs puincias vna
vltōis dies. i. tercia decima die mensis
duodecimi adar. **S**ūmaq; eple hec fuit
vt oib; terris ac pplis qui regis asueri
subiacebāt imperio notū fieret paratōf
esse iudeos ad capiendā vindictā de ho-
stibus suis. **E**gressiq; sunt veredarij ce-
leres nūcios p̄ferētes. et edictū regis pe-
pendit in iudis. **M**ardocheus autē de pa-
latio et de cōspectu regis egrediēs ful-
gebat vestib; regijs hiacinctinis vic; et
aerinis coronā aureā portans in capi-
te et amictus serico pallio atq; purpu-
reo. **O**mnis ciuitas exultauit atq; leta-
ta est. **I**udeis autē noua lux oriri visa ē
gaudiū honoz et trepidiū. **A**pod oēs
populos vrbes atq; puincias quocūq;
regis p̄cepta veniebant mira exulta-
tio epule atq; conuiuia et festus dies.
intantum vt plures alterius gentis et
secte eoz; religioni et cerimonijs iun-
gerentur. **G**randis enī cunctos iuda-
ci nois terror inuaserat.

CIX

Hester

Igitur duodecimi mensis quē
adar vocari ante iam diximus
terciadecima die quā cūctis iu/
deis interfectio pabat. et hostes eoz in/
hiabāt sanguini versavice superiores iu/
dei esse ceperūt 7 se de aduersarijs vin/
dicare. Cōgregatiq; sunt p singulas ci/
uitates 7 oppida et loca: vt extenderēt
manū ptra inimicos 7 psecutores suos
Nullusq; ausus ē resistere eo q oēs po/
pulos magnitudinis eoz formido pene/
traret. Nā et puinciaz iudices duces 7
pcuratores. oīsq; dignitas q singulis lo/
cis 7 opib; perat: extollebāt iudeos ti/
more mardochei quē principē esse pala/
tij 7 plurimū posse cognouerāt. Fama
q; nois ei? crescebat q̄tūdie 7 p cunctoz
orabat. Itaq; pculserūt iudei in/
imicos suos plaga magna et occiderūt
eos reddētes eis qd sibi pauerat face/
reantm̄ vt etiā in iusis quingētos vi/
ros interficerēt extra decē filios aman
a jagite hostis iudeoz. Quoz ista sunt
noia: pharsandathan et delphon 7 elpa/
ta 7 phorata 7 adalia 7 aridatha 7 ephex/
mesca arisai 7 aridai 7 vaisatha. Quos
cum occidissent: p̄das de substantijs eo/
rū agere noluerūt. Statiq; numerus
eoz q occisi erāt in iusis ad regē relat?
est. Qui dixit regine. In vrbe iusis in/
terfecit iudei quingētos viros 7 alios
decē filios amā. Quantā putas eos ex/
ercere cedē vniuersis puincijs. Quid
vltra postulas 7 quid vis vt fieri iubeā
Qui illa r̄ndit. Si regi placet deī ptās
iudeis vt sicut fecerūt hodie in iusis sic
et cras faciāt. et decē filij aman in pati/
bulis suspendant. Precepit rex vt ita
fieret. Statiq; in iusis pepedit edictū
et decē filij amā suspensi sunt. Cōgre/
gatis iudeis quartadecima die mensis
adar interfecti sunt in iusis trecēti vi/
ri. nec eoz ab illis direpta substātia est.
sed p oēs puincias q ditioni regis sub/
iacebāt p aiab; suis steterūt iudei. inter/
fectis hostib; ac psecutorib; suis intm̄
vt septuagintaquinq; milia occisoz im/
plerent: et nullus de substātij eozum

quicq; cōtingeret. Dies aut̄ terciusde/
cimus mensis adar vnus apud oēs in/
terfectōnis fuit 7 quartadecima die ce/
dere desierūt. quē p̄stituerūt esse solen/
nē vt in eo tpe deinceps vacaret epul/
gaudio atq; cōuiujs. At hi q in vrbe su/
sis cedere exercuerāt terciodecimo et
quartodecimo die eiusdē mēsis i cede/
versati sunt: quito decimo aut̄ die p̄cu/
tere desierūt. Et idcirco eundē die p̄sti/
tuerūt solennē epulaz atq; leticie. Hi
vero iudei q in oppidis nō muratis ac
villis morabant. quartumdecimū diē
mēsis adar cōuiuoz 7 gaudij decreue/
rūt: ita vt exultēt i eo 7 mittāt sibi mu/
tuo pres epulaz 7 ciboz. Scripsit itaq;
mardoche? oīa hec et l̄tis cōprehensa
misit ad iudeos q in oībz regis provin/
cijs morabant tā de vicino positos q; p/
cul vt quartadecimā 7 quintadecimā
diē mēsis adar. p festis susciperēt. et re/
uerente sp̄ anno solēni celebraret ho/
nore: q; in ipis diebz se vlti sunt iudei
de inimicis suis: et luct? atq; tristitia in/
hilaritatē gaudiūq; cōuersi sunt essent
q; dies iste epularū atq; leticie et mte/
terēt sibi iuicē ciboz pres. et pauperib;
munuscula largirent. Susceperuntq;
iudei in solennē ritū cūcta q eo tpe fa/
cere cepant et q mardocheus l̄tis faciē/
da mādauerat. Amā enī filius amada/
thi stirpis agag hostis 7 aduersarius iu/
deoz cogitauit p̄ eos malū vt occideret
illos atq; deleret. et misit phur qd n̄a
lingua vertit i in sortē. et postea ingressa
est hester ad regē obsecrēs vt conatus
ei? l̄tis regis irriti fierēt. et malū qd cō/
tra iudeos cogitauerat reuertēt in ca/
put eius. Deniq; et ipm̄ et filios eius
affixerunt cruci: atq; ex illo tpe dies isti
appellati sunt phurim. i. sortium. eo q
phur. i. fors in vnam missa fuerit. Et
cūcta q gesta sunt eple. i. libri huius vo/
lumine cōtinent: queq; sustinuerūt et
q deinceps immutata sunt susceperūt
iudei sup se 7 semē suū. et sup cūctos q
religioni eoz voluerūt copulari vt nul/
li liceat duos hos dies absq; solēnitate

transigere quos scriptura testat. et cetera expectant tpa annis sibi iugiter succedere. Isti sunt dies quos nulla vnquam delebit obliuio per singulas generationes cuncte in toto orbe punitie celebrabunt. nec est vlla ciuitas in qua dies phurim id est sortium non obseruent a iudeis et ab eorum progenie quam his ceremoniis obligata est. Scripseruntque hester regina filia abtahil et mardocheus iudeus etiam scdaz epistolam ut omni studio dies ista solennis sancti res in posterum. Et miserunt ad omnes iudeos. qui in centum vigintiseptem prouincijs regis asueri versabantur ut haberent pacem et susciperent veritatem obseruantes dies sortium. et suo tempore cum gaudio celebrarent sicut constituerat mardocheus et hester. Et illi obseruanda suscepit a se et a semine suo ieiunia atque clamores et sortium dies. et omnia que libri huius qui vocatur hester

historia continentur. **X**
R Et vero asuerus omnem terram et cunctas maris insulas fecit tributarias: cuius fortitudo et imperium et dignitas atque sublimitas qua exaltauit mardocheum scripta sunt in libris medorum atque persarum et quo mardocheus iudaici generis secundus a rege asuero fuerit et magnus apud iudeos et acceptabilis plebi fratrum suorum: quibus bona populo suo et loquens ea que ad pacem seminis susciperent. Que habent in hebreo plena fide expressi. hec autem que sequuntur scripta repperi in editione vulgata que grecorum lingua et latinis continentur et interim post finem libri hoc capitulum ferebat quod iuxta consuetudinem nostram obelo. id est verum pronouimus.

Dixitque mardocheus. A deo facta sunt ista. Recordatus sum somnium quod videram hec eadem significatis: nec eorum quitque irritum fuit. Parus fons qui creuit in fluuium et in lucem solis conuersus est et in aquis plurimas redundauit: hester est quam rex accepit uxorem et voluit esse reginam. Duo autem dracones. ego sum et aman. Gentes que conuenerant hi sunt qui conati sunt deletere nomen iudeorum. Gens autem mea israel est que clamauit ad dominum et saluum fecit populum

suum liberavitque nos ab omnibus malis et fecit signa magna atque portenta inter gentes et duas sortes esse preceptum nomine populi dei et alteram cunctarum gentium. Vicitque utraque sortis in statutum ex illo tempore coram deo vniuersis gentibus et recordatur esse dominus populi sui ac miserum hereditatis sue. Et obseruabunt dies iste in mense adar. quarta decima et quinta decima die eiusdem mensis cum omni studio et gaudio in vniuersum ceterum populum congregati in cunctas decem generationes populi israel.

XI
A Anno quarto regnatum a ptolomeo et cleopatra. attulerunt doli: hec que le sacerdos et leuitici generis ferebat. et ptolomeus filius eius hac epistolam phurim quam dixerunt interpretatam esse lysimacum ptolomei filium in hierusalem. Hoc quoque principium erat in editione vulgata quod nec in hebreo nec apud vllum fere interpretum. Anno secundo regnante artaxerxe maximo prima die mensis nisan vidit somnium mardocheus filii iaxeri filii semiei. filij eius de tribu beniamin. homo iudeus que habitabat in urbe susis vir magnus et inter primos aule regie. Erat autem de eo numero captiuorum que transfulerat nabuchodonosor rex babilonis de hierusalem cum iechonia rege iuda. et hoc eius somnium fuit. Apparuerunt voces et tumultus tonitrua et terremotus et perturbatio super terram. et ecce duo dracones magni parati que se in prelium ad quorum clamorem cuncte conditate sunt nationes ut pugnetur contra gentem iustorum. Fuitque dies illa tenebrarum et discriminis et tribulationis et angustie et ingens formido super terram. Perturbataque est gens iustorum mentium mala sua. et preparata ad mortem. Clamaueruntque ad deum. et illis vociferantibus fons paruus creuit in fluuium maximum. et in aquas plurimas redundauit. Lux et sol ortus est et humiles exaltati sunt et deuota uerunt inclutos. Quod cum vidisset mardocheus et surrexisset de stratu cogitabat quid deus facere vellet et firmum habebat in animo scire cupiens quid significaret somnium.

XII

Hester

Morabatur autē eo tpe in aula regi-
gis cū bagatha et thara eunu-
chis regis q̄ ianitores erāt pa-
latij. Cūq̄ intellexisset cogitatōes eoz
et curas diligētē p̄uidisset: didicit q̄ co-
narenē in regē artaxerxē manus mitte-
re. 7 nūciauit sup eo regi. Qui de vtro-
q̄ habita q̄stione cōfessos iussit addu-
ci ad morte. Rex autē qd̄ gestū erat scri-
psit cōmentarijs. Sed 7 mardoche-
rei memoriā lēis tradidit. Precepitq̄
ei rex vt in aula palatij moraret̄ datus
ei p̄ relatione muneribz. Amā vero fi-
lius amadathi bugeus erat gloriofissi-
mus corā rege. et voluit nocere mardo-
cheo 7 p̄lo eius p̄ duobz eunuchis re-
gis q̄ fuerāt interfecti. Ducusq̄ phemi-
um: q̄ sequunt̄ in eo loco posita erant
vbi scriptū est in volumine. Et diripue-
rūt bona vel substātiās eoz. Que in so-
la vulgata editōe reperimus. Episto-
le autē hoc exemplar fuit.

XIII
Rex maximus artaxerxes ab in-
dia vsq̄ ethiopiā centū viginti
septē puincias: principibz 7 du-
gibus q̄ eius impio subiecti sunt salutē
Cū plurimis getibz imparē. 7 vniū suz
orbem mee ditioni subiugassem: volui
nequaq̄ abuti potētē magnitudine sz
clementia et lenitate gubernare subie-
ctos: vt absq̄ vllō terrore vitaz filētio
trāsfigētes oprata cūctis mortalibz pa-
ce fruerētur. Querēte autē me a cōsilia-
rijs meis quō posset hoc impleri: vnus
q̄ sapiētia et fide ceteros precellebat. et
erat post regē secund⁹ aman noīe indi-
cauit mihi in toto orbe terraz pplm eē
dispsum q̄ nouis vteret legibz. 7 q̄ oīm
gentiū psuetudinē faciēs regū iussa cō-
tēneret. et vniuersaz p̄cordiā nationū
sua diffensione violaret. Qd̄ didicisse
mus videntes vnā gentē rebellē aduer-
sus oē hōim genus puerfis vti legibz.
nēiq̄ iussionibz cōtraire 7 turbare sub-
iectarū nobis puinciarū pacē atq̄ p̄cor-
diā. iussim⁹ vt quoscūq̄ aman qui oībz
puincijs p̄positus est. et secundus a re-
ge. et quē patris loco colimus mōstraz

uerit. cū cōiugibz ac liberis deleant̄ ab
inimicis suis. nullusq̄ eoz misereat q̄r
tadecima die duodecimi mensis adar
anni p̄ntis vt nepharij hoies vno die
ad inferos descendentes reddāt impe-
rio n̄ro pacē quā turbauerāt. Ducusq̄
exemplar eple. **Que sequuntur post
eum locum scripta reperi. vbi legitur**
**Hergēsq̄ mardocheus fecit oīa que ei
mādaauerat hester: nec tñ habet i hebrau
co 7 apud nullū penit⁹ ferunē interpre-
tū. Mardoche⁹ autē deprecatur est dñm
memor oīm opm eius 7 dicit Dñe dñe
rex oīpotens. in ditione enī tua cuncta
sunt posita. et nō est q̄ posset tue resiste-
re voluntatisi dectreueris saluare isrl.
Tu fecisti celū 7 terrā. 7 quicq̄d celi am-
bitu cōtinet: dñs oīm es. nec est qui re-
sistat maiestati tue. Cūcta nosti et scis
qz nō p̄ supbia et cōtumelia et aliqua
glorie cupiditate fecerim hoc. vt n̄ ado-
rare amā supbissimū. libenter enī p̄ sa-
lute israel etiā vestigia pedū ei⁹ deoscu-
lari parat⁹ essem: sed timui ne honorē
dei mei transferre ad hōiem. et ne quē-
q̄ adorare: excepto deo meo. Et nūc do-
m̄ ne rex deus abraā. miserere ppli tui:
qz vō. sūt nos inimici nostri pdere: et he-
reditatē tuā delere. Ne respicias partē
tuam quā redemisti de egypto. Exaudi
deprecationē meā et ppitius esto sorti
et funiculo tuo. et cōuerte luctū nostrū
in gaudiū. vt viuentes laudemus no-
men tuū dñe. 7 ne claudas ora te canē-
tiū. Dis q̄z israel pari mēte 7 obsecra-
tōne clamauit ad dñm: eo qz eis certa
mors impenderet.**

XIII
Hester q̄z regina cōfugit ad do-
minū: pauēs piculū qd̄ immi-
nebat. Cūq̄ deposuisset vestes
regias fletibz et luctui apta indumēta
suscepit. et p̄ vnguētis varijs cinere et
stercore impleuit caput. 7 corp⁹ suū hu-
miliauit ieiunijs: oīaq̄ loca in qbz an-
tea letari cōsueuerat. criniū laceratōne
p̄pleuit. Et deprecabatur dñm deū israel
dicēs. Dñe mi q̄ rex noster es solus ad-
iuua me solitariā 7 cur⁹ p̄ter te nullus
ff ij

est auxiliator alius. Periculus meus in
manibus meis est. Audiui a patre meo
quod tu dominus tulisses israel de cunctis gentibus. et
pres nos ex omnibus retro maioribus suis
ut possideres hereditatem sempiternam
fecisti eis sicut locutus es. Peccauimus
in conspectu tuo. et idcirco tradidisti nos
in manus inimicorum nostrorum. Coluimus enim
deos eorum. Iustus es domine. Et nunc eis non
sufficit quod durissima nos opprimunt ser-
uitute: sed robur manuum suarum idolorum
potentie deputantes voluit tua mutare per
missa. et delere hereditatem tuam et clau-
dere ora laudantium te atque extinguere glo-
riam templi et altaris tui. ut aperiant ora gen-
tium et laudent idolorum fortitudinem. et perdi-
cant carnalem regem in sempiternum. Ne tra-
das domine sceptrum tuum his qui non sunt. ne
rideat ad ruinam nostram. Inuerte consilium
eorum super eos: et eum qui in nos cepit seuire
disperde. Memoro domine quomodo te nobis in
tempore tribulationis nostre. et da mihi fiduciam
rex deorum et vniuersae praetatis: tribue sermo-
nem propositum in ore meo in conspectu leonis
et transfer cor illum in odium hostis nostri. ut et
ipse pereat et ceteri qui ei consentiunt. Nos
autem libera in manu tua et adiuua me nul-
lum alium auxilium habentem nisi te domine. qui habes
omnem scientiam. et nosti quomodo oderim gloriam iniquam
et de tester cubile incircumcisionis et omnis alie-
nigene. Tu scis necessitatem meam quod abomi-
ner signum superbiae et glorie mee quod est super
caput meum in diebus ostentationis mee. et de
tester illud quasi pannum menstruatam: et non
portem in diebus silentii mei: et quod non come-
derim in mense aman. nec mihi placuerit
potum regis: et non biberi vinum libaminum.
et nunquam letata sit ancilla tua ex qua huc trans-
lata sum usque in presentem diem: nisi in te domine deus
abraam. Deus fortis super omnes exaudi vocem eorum
qui nullam aliam spem habent. et libera nos de ma-
nu iniquorum et erue me a timore meo. Nec
quod addita repperi in editione vulgata. XV
O mnia dicit ei haud dubium quoniam
tester mardocheus. ut ingrederetur
ad regem: et rogaret pro populo suo et
pro patria sua. Memorare inquit dicitur huius
licitatis tue. quod nutrita sis in manu mea

quod amicum secundus a rege locutus est contra
nos in morte. et tu inuoca dominum. et loquere
regi pro nobis et libera nos de morte. Nec
non et ista quae subdita sunt: in editione vulga-
ta repperi. Die autem tertio deposuit vestimen-
ta ornata sui et circumdata est gloria sua.
Cumque regio fulgeret habitu et inuocasset
omnem rectorem et saluatorem deum. assumpsit
duas famulas. et super unam quaedam inniteba-
tur quasi pro delictis et nimia teneritudine
corpore sui ferre non sustinens: altera autem
famularum sequebatur dominam. de fluctibus in hu-
mum indumeta sustentas. Ipsa autem roseo
colore vultum perfusa. et genis ac nitentibus
oculis triste celabat animum et nimio timore
tractum. Ingressa igitur cuncta per ordinem
ostia. stetit pro regem ubi ille residebat super
solum regni sui indutus vestibus regis au-
roque fulgens et preciosis lapidibus. eratque ter-
ribilis aspectu. Cumque eleuasset faciem et ar-
dentibus oculis furorem peccatoris indicasset: re-
gina corruit et in palloribus colore mutato
lassus super ancillulam reclinavit caput. Con-
uertitque deus spiritum regis in mansuetudinem et
festinans ac metuens exiit de solio et suste-
tans eam vlnis suis donec rediret ad se:
his verbis blandiebat. Quid habes hester
Ego sum frater tuus: noli metuere. non
morietur. Non enim pro te sed pro omnibus haec lex
constituta est. Accede igitur et tange sceptrum
Cumque illa reticeret tulit auream virgam et
posuit super collum eius. et osculatus est eam et
ait. Cur mihi non loqueris. Que respondit
Vidi te domine quasi angelum dei. et turbatum
est cor meum pro timore gloriae tuae. Valde enim
mirabilis es domine. et facies tua plena est gra-
tiam. Cumque loqueretur rursus corruit et pe-
ne exanimata est. Rex autem turbatus et omnes
ministri eius consolabantur eum. Exemplar
epistole regis artaxerxis quam pro iudeis
ad totas regni sui puincias misit: quod et
ipsum in hebraico volumine non habetur.

Rex magnus artaxerxis XVI
ab india usque ethiopia centumvi-
gintiseptem puinciarum ducibus ac
principibus qui nostre iussioni obediunt. sa-
lutem dicit. Multi tonitate principum et
honore qui in eo collatus est. et abusi sunt in

Prologus

superbiā et nō solū subiectos regibz ni-
tuntur opprimere: sed datā sibi gloriā
nō ferētes: in ipos qui de serūt molū-
tur insidias. Nec cōtenti sunt gratias
nō agere bñficijs: 7 hūanitatē in se iu-
ra violare: sed dei quoz cūcta cernētis
arbitrant se posse fugere sententiā. Et
intm̄ zelanie prouērit. vt eos q̄ credi-
ta sibi officia diligēter obseruāt. et ita
cūcta agūt vt oīm laude digni sint. mē-
daciōz cuniculis conent subuertere dū-
gures p̄ncipū simplices ex sua natura
alios est m̄ares. callida fraude decipiūt
Que res 7 ex veteribz p̄bat historijs. et
ex his q̄ gerunt q̄tidie. quō malis q̄run-
dā suggestiōibz regū studia deprauent
Quā puidendū est paci oīm puinciarū
Nec putare debetis si diuersa iubeam?
ex animi n̄i v̄nire leuitate: sed p̄ q̄lita-
te 7 necessitate tpm: vt reipublice pos-
scit vtilitas ferre s̄niam. Et vt manife-
stius q̄s dicim̄ intelligatis. Amā fili?
amadathi. et aio 7 gēte macedo. alien?
q̄ a psarū sanguine. 7 pietatē n̄am sua
crudelitate accumulās: p̄egrin? a nobis
suscept? est: et tantā in se exptus hūa-
nitate vt p̄ nos vocaret. et adoraret
ab oibz post regē secund? q̄ intm̄ arro-
gantie tumore sublat? est. vt regno pri-
uare nos n̄teret 7 spiritu. Nā mardo-
cheū cui? fide et beneficijs viuim? 7 cō-
sorcē regni nostri hester. cū oī gē te su-
nouis quibusdā atq̄ inauditis machi-
nis expetiuit in morte. hoc cogitans vt
illis interfectis insidiaret n̄e solitudi-
ni. et regnū psarū trāfferet in mace-
donas. Nos autē a pessimo mortalium
iudeoz neci destinatos. in nulla pe n̄e?
culpa repperim? s̄ cōtrario iustis v̄tē-
tes legibz. et filios altissimi et maximi
semperq̄ viuētis dei cui? beneficio 7 pa-
tribz n̄is 7 nobis regnū est traditū. et
vsq̄ hodie custodit. Quā eas l̄as quas
sub noīe n̄o ille dixerat sciatis esse irri-
tas. Pro quo scelere anne portas hui?
vrbis. i. susis: et ip̄e qui machinat? est
et oīs cognatio eius pendet in patibz
lis: nō nobis. sed deo reddete ei q̄s me?

ruit. Hoc autē edictum q̄s nunc mitti-
mus in cunctis vrbibz p̄ponatur vt li-
ceat iudeis vti legibz suis. Quibz debe-
tis esse amminiculo vt eos q̄ se ad nes-
cem eoz parauerāt possint interficere:
terciadecima die mensis d̄odecimi q̄
vocat adar. Hanc enī diē deus omnipo-
tēs memoris 7 luctus ei? vertit in gau-
diū. Quā et vos inter ceteros festos di-
es hanc habetote diē et celebrate eam
cū omni leticia: vt et imposterū cogno-
scantur oēs qui fideliter p̄s obediunt
dignā p̄ fide recipere mercedē. qui autē
insidiant regno eoz: perire pro scelere.
Dis autē puincia et ciuitas que nolue-
rit solēnitatis huius esse particeps gla-
dio 7 igne pereat. 7 sic deleat vt nō solū
hoibz: sed etiā inuia bestijs sit in sempi-
ternū p̄ exēplo p̄temp? 7 inobediētie.

Explicit liber hester. Incipit prologus
in Job s̄m translationē septuaginta

Quorū p̄ singulos scriptu-
re diuine libros aduersa-
riorū r̄ndere maledictis
qui interpretationē meā
reprehensionem septuas-
ginta interpretū criminant: quasi nōz
apud grecos aquila symmachus 7 theo-
dotion. vel verbum e verbo vel sensum e
sensu. vel ex vtroq̄ cōmixtū 7 medie tē-
peratū genus translatois expresserint
et omnia veteris instrumenti columi-
na. Origenes obelis asteriscisq̄ distinxit:
q̄s vel additos vel theodotione sum-
ptos translationi antique inferuit pro-
bans defuisse quod additū est. Discāt
igif obrectatores mai recipere in toto
quod in partibz susceperūt. aut inter-
pretationē meā cū asteriscis suis rade-
re. Neq̄ enī fieri potest vt quos plura
intermisisse susceperint nō eosdē etiaz
in quibusdā errasse fateant. p̄cipue in
iob: cui si ea q̄ sub asteriscis addita sunt
subtraxeris pars maxima detuncabi-
tur. et hoc dumtaxat apud grecos. cetero-
rum apud latinos ante eam transla-
ff iij